

A בס"ד

Intro

Today we will learn בע"ה of דף נ"ד בבא קמא
Some of the topics we will learn about include.

The מחלוקת רבי יהודה וחכמים regarding נזקי כלים בבור
Whether a person is liable for utensils that were damaged in his pit or not?

The Mishnah's Halachah of נפל לתוכו שור חרש שוטה וקטן חייב
If an ox fell into a pit, and the ox was either, deaf, insane, or a minor, the בעל הבור is liable for the היזק. However, שור שהוא פקח פטור
If the ox was normal he is פטור, because דבעי ליה עיוני ומיזל
The ox was able to see where it was walking, and should have avoided the בור.

A

מחלוקת רבי יהודה וחכמים
נזקי כלים בבור

נפל לתוכו שור
חרש - שוטה - וקטן
חייב

B אחד שור ואחד כל בהמה

וכן חיה ועוף כיוצא בהן
The Mishnah lists various Halachos that pertain to animals and explains that although the Pasuk mentions שור או חמור, they apply to any חי בעל, all living creature, regardless of whether it is a domesticated animal, or a wild animal or bird.

The distinction between the Issur שבת and כלאים regarding אדם, in that a master may not allow his servant to work on שבת; however אדם מותר עם כולן לחרוש ולמשוך
A person is permitted to work together with any animal, and there is no כלאים.

B

אחד שור
ואחד כל בהמה
וכן חיה ועוף
כיוצא בהן

The distinction between the issur שבת and כלאים regarding אדם

1 So let's review ...

The previous Mishnah taught

נפל לתוכו שור וכליו ונשתברו
 חמור וכליו ונתקרעו

If an ox or donkey, with its utensils on it, fell into a pit and were damaged

חייב על הבהמה
 ופטור על הכלים

The בעל הבור is liable only for the animal and exempt for the כלים.

The Gemara cites a Braisa which states

רבי יהודה מחייב על נזקי כלים בבור

רבי יהודה disagrees and says that the בעל הבור is also liable for כלים that were damaged in his pit.

The Gemara explains that their Machlokes is based in the Pasuk of בור which states

ונפל שמה שור או חמור

An ox or a donkey fell into the בור.

The רבנן hold

שור ולא אדם

חמור ולא כלים

The word שור comes to exclude a person that died, and the word חמור excludes a utensil that broke. And

או

לחלק

The word או teaches that even if only one animal, a שור,

OR חמור, fell in, the בעל הבור is חייב.

While רבי יהודה holds

שור

ולא אדם

The word שור does exclude a person that died. However,

או

לרבות את הכלים

The superfluous word או teaches to include even כלים that he IS liable. However,

חמור דבור לרבי יהודה קשיא

The word חמור does not exclude anything.

And

לחלק

מונפל נפקא

The singular word ונפל teaches that even if only one animal fell in, the בעל הבור is חייב.

While the רבנן hold

או לחלק

Because

ונפל טובא משמע

The word ונפל implies many animals.

1

2 The next Mishnah teaches however that שור או חמור does not refer merely to an ox and donkey, but to all בעלי חיים; אחד שור ואחד כל בהמה וכן חיה ועוף כיוצא בהן All living creatures are included.

The Gemara offers three possible sources for this Halachah

1.

כלל ופרט וכלל

The Pasuk first states

ונפל

A כלל, an inclusive word - then

שור או חמור

A פרט, an exclusive word - and then

בעל הבור ישלם

A second כלל;

And we say

כלל ופרט וכלל

אי אתה דן אלא כעין הפרט

The כלל expands the פרט and includes other פרטים that are similar to the פרט, but does NOT include פרטים that are different than the פרט. Therefore,

מה הפרט מפורש בעלי חיים

אף כל בעלי חיים

Just as the פרט is a living creature, so too, all living creatures are included.

However, the Gemara rejects this source because it does not include all בעלי חיים.

3 2. The Gemara now offers another source, the Pasuk

והמת יהיה לו

Which implies

כל דבר מיתה

For any living creature that dies, the בעל הבור is liable. And even so without the word חמור, even כלים would have been included, because

שבירתן זו היא מיתתן

The breaking of a כלי is considered its death.

The Gemara however rejects this source as well, because the Pasuk is needed for another teaching.

2 The next Mishnah teaches however בעלי חיים refer to all חמור אחד שור ואחד כל בהמה וכן חיה ועוף כיוצא בהן

3 possible sources for this Halachah

1

כלל ופרט וכלל

ונפל שמה שור או חמור: בעל הבור ישלם

כלל

פרט

כלל

לא ופרט ולא - אי אתה דן אלא כעין הפרט

מה הפרט מפורש בעלי חיים

אף כל בעלי חיים

X

The Gemara rejects this source because it does not include all בעלי חיים

3 2. והמת יהיה לו

Implies

כל דבר מיתה

And even so without the word חמור, even כלים would have been included, because

שבירתן זו היא מיתתן

X

The Gemara rejects this source because the Pasuk is needed for another teaching

5 Zugt Di Mishnah

אחד שור ואחד כל בהמה
וכן חיה ועוף כיוצא בהן

The following Halachos pertain to any חי, any living creature, regardless of whether it was an ox or another domesticated animal, or even a wild animal or bird, and as the Mishnah concludes

א"כ למה נאמר שור או חמור
אלא שדבר הכתוב בהווה

Regarding all these Halachos the Pasuk mentions שור וחמור only because they are most common.

And the Mishnah lists these Halachos:

1.

לנפילת הבור

If any חי falls into a pit, the בעל הבור is liable, because the Pasuk states

כסף ישיב לבעליו
כל דאית ליה בעלים

For all that has an owner.

2.

ולהפרשת הר סיני

All בעלי חיים were forbidden to ascend הר סיני during תורה because the Pasuk states

אם בהמה אם איש לא יחיה
וחיה בכלל בהמה הוא

The word בהמה also includes חיה, non-domesticated animals, and the superfluous word אם includes even birds.

3.

ולתשלומי כפל

If someone steals any animal, or even an inanimate object, he is liable to pay twice its value, because the Pasuk states

על כל דבר פשע
כלל - כל דבר פשיעה

Any item is included.

4.

ולהשבת אבידה

If someone finds any lost item, even if it was not a חי, he is obligated to return it to its owner, because the Pasuk states

לכל אבדת אחיך

5.

לפריקה

If someone sees any overloaded animal he must assist the owner in unloading, because there is a גזירה שוה through the word חמור שבת

6.

לחסימה

A person is forbidden to place a muzzle on any animal while it works in his fields, because there is a גזירה שוה through the word שור שבת

7.

לכלאים

Regarding

כלאים דהרישה

A person is forbidden to plow his fields with any two animals of different species, because there is a גזירה שוה through the word שור שבת

And regarding

כלאים דהרבעה

A person is forbidden to breed any two animals of different species, because there is a גזירה שוה through the word בהמתך שבת

5

מקור:

אחד שור ואחד כל בהמה
וכן חיה ועוף כיוצא בהן

א"כ למה נאמר שור או חמור

אלא שדבר הכתוב בהווה

Because they are most common.

And the Mishnah lists these Halachos:

3

ולתשלומי
כפל

If someone steals any animal, or even an object, he must pay twice its value

על כל דבר פשע

כלל - כל דבר פשיעה
Any item is included.

2

ולהפרשת
הר סיני

All בעלי חיים were forbidden to ascend הר סיני during תורה

אם בהמה
אם איש לא יחיה

וחיה בכלל בהמה הוא
The word "בהמה" also includes חיה, and "אם" includes even birds.

1

לנפילת הבור

If any חי falls into a pit, the בעל הבור is liable

כסף ישיב
לבעליו

כל דאית ליה בעלים
For all that has an owner.

6

לחסימה

A person is forbidden to place a muzzle on any animal while it works in his fields, because there is a גזירה שוה through the word שור שבת

5

לפריקה

If someone sees any overloaded animal he must assist the owner in unloading, because there is a גזירה שוה through the word חמור שבת

4

ולהשבת
אבידה

If someone finds any lost item, even not a חי, he is obligated to return it to its owner

לכל
אבדת אחיך

7

לכלאים

And regarding כלאים דהרבעה

A person is forbidden to breed any two animals of different species, because there is a גזירה שוה through the word בהמתך שבת.

Regarding כלאים דחרישה

A person is forbidden to plow his fields with any 2 animals of different species, because there is a גזירה שוה through the word שור שבת.

6

8.

ולשבת

A person is forbidden to allow his animal to work on Shabbos, because the Pasuk of the דברות האחרונות states ושורך וחמורך וכל בהמתך

כל ריבויא הוא

The inclusive word כל refers to any חי בעל, and the words גזירה of גזירה שורה, חמורך, חמורך, בהמתך

שורה לחסימה

חמור חמור לפריקה

בהמתך בהמתך לכלאים

מה שורה וחמור האמור כאן חיה ועוף כיוצא בהן

אף כל חיה ועוף כיוצא בהן

Just as regarding שבת, all בעלי חיים are included, so too, regarding these Mitzvos, all בעלי חיים are included.

The Gemara points out however, that although there is a שוה גזירה from שבת to כלאים there is a distinction which is derived from the Pasuk in the דברות אחרונות;

למען ינוח עבדך ואמתך כמורך

להנחה הקשתיו

ולא לדבר אחר

The Issur שבת applies even to a person, in that a master may not allow his slaves to work on Shabbos.

However, the Issur כלאים does not apply to a person, in that

אדם מותר עם כולן

לחרוש ולמשוך

A person is permitted to work together with any animal.

6

8

ולשבת

A person is forbidden to allow his animal to work on Shabbos,

ושורך וחמורך וכל בהמתך
כל ריבויא הוא

The inclusive word כל refers to any חי בעל, and the words בהמתך, חמורך, חמורך, בהמתך are all superfluous for the three שוה גזירה of

שורה - שורה - לחסימה

חמור - חמור - לפריקה

בהמתך - בהמתך - לכלאים

מה שורה וחמור האמור כאן חיה ועוף כיוצא בהן
אף כל חיה ועוף כיוצא בהן

Just as regarding שבת, all בעלי חיים are included, so too, regarding these Mitzvos, all בעלי חיים are included.

The Gemara points out however that although there is a שוה גזירה from שבת to כלאים there is a distinction which is derived from the Pasuk in the דברות אחרונות;

למען ינוח עבדך ואמתך כמורך
להנחה הקשתיו - ולא לדבר אחר

The Issur שבת applies even to a person, in that a master may not allow his slaves to work on Shabbos.

However, the Issur כלאים does not apply to a person, in that

אדם מותר עם כולן - לחרוש ולמשוך

A person is permitted to work together with any animal.